

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1135

av **Kalle Olsson och Anna-Caren Sätherberg (båda S)**

Välfärdens kompetensförsörjning på landsbygden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genom högre utbildning säkra välfärdens kompetensförsörjning på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många kommuner och landsting upplever en hård konkurrens om arbetskraft. Enligt en mätning från Konjunkturinstitutet anger fler än åtta av tio kommuner att de har brist på personal. Läkare, förskollärare, lärare, socialsekreterare är exempel på särskilt efterfrågade yrkesgrupper.

Regeringens stora satsningar på utbildning, särskilt högre utbildning och vuxenutbildning, är viktiga åtgärder för att möta och minska matchningsglappet på arbetsmarknaden. Det är emellertid också viktigt att säkerställa att denna efterfrågan tillgodoses över hela landet.

Enligt Arbetsförmedlingen är rekryteringsutmaningarna som störst utanför storstadsområdena. Mindre kommuner och landsting i glest befolkade områden har generellt svårare att hitta rätt utbildad arbetskraft. Konkurrensen om arbetskraft kan tvinga fram en uppdrissning av löner, vilket riskerar att lägga sten på börda för ekonomiskt redan ansträngda ekonomier. I analogi med detta ligger de höga kostnader som landsting betalar för så kallade stafettläkare och stafettsjuksköterskor. Exempel finns även på ”hirsocionomer” som fyller vakanser inom socialtjänsten.

Att hela landet ska leva innebär i praktiken att det ska finnas tillgång till utbildade lärare, socionomer, sjuksköterskor också utanför de snabbt växande storstadsområdena.

Att öka antalet utbildningsplatser är således ett första viktigt steg, men om ambitionen är att hela landet ska kompetensförsörjas behövs också en analys och ett målinriktat arbete för att säkerställa hela landets arbetskraftsbehov. Ett gott exempel därvidlag är den regionaliserade läkarutbildningen vid Umeå universitet. Utbildningen

ger läkarstudenter möjlighet att under andra halvan av sin studietid förlägga sin utbildning i Östersund, Luleå eller Sundsvall. Resultatet har blivit att många studenter, efter examen, har valt att fortsätta sin yrkesbana i de landsting där de avslutade sin utbildning.

Ett annat exempel är Mittuniversitetet, med bland annat utbildningar för socionomer, sjuksköterskor, lärare och förskollärare, som med sitt geografiska läge är en viktig länk mellan studenter och potentiella arbetsgivare i närliggande kommuner och landsting. I likhet med den regionaliserade läkarutbildningen innehåller dessa utbildningar praktikperioder under studietiden, vilket skapar en närhet och en naturlig kontakt mellan studenter och mindre kommuner och landsting.

Landsbygdens särskilda utmaningar innebär att välfärdens yrkesgrupper behöver utveckla arbetssätt och kunskapsbas för att på bästa sätt kunna garantera en fungerande välfärd i hela landet. Det kan gälla anpassningar eller påbyggnad av utbildning för sjuksköterskor eller distriktssköterskor i syfte att bättre kunna agera i miljöer där man ofta arbetar ensam eller i små team som möter en mångfald av ärenden. Det kan handla om lärare med bredare kompetens för att kunna arbeta i glesbygdens skolmiljöer. Det kan även handla om att utveckla nya arbetssätt, bland annat med hjälp av modern teknik, som förmår utnyttja digitaliseringens möjligheter för distansöverbyggande arbete.

Sammantaget finns ett behov av att stärka arbetet med att säkra kompetensförsörjningen på landsbygd, både sett till utbildningsvolym och program anpassade för landsbygdens särskilda utmaningar med långa avstånd och behov av multikompetens. Mittuniversitetet är en naturlig plattform för att utveckla ett sådant arbetssätt.

Kalle Olsson (S)

Anna-Caren Säterberg (S)